

İÇİNDEKİLER

- 3 IESBA, ISAE 3000'de kullanılan terimler ve kavramlar ile Etik Kurallar Bölüm 4B'nin uyumuna ilişkin revizyonlar önerdi
- 4 Genel Veri Koruma Yönetmeliği'nin meslek mensupları üzerindeki etkisi
- 6 Sorunların çözümünde küresel örgütlerin önemi arttı
- 8 AB Denetim Reformu: Maliyetler, yoğunluk ve rekabet üzerindeki etkisi
- 10 Üç kalite yönetimi standardı görüşe açıldı
- 12 Güvenilir bir yapay zekâ için etik kurallar rehberi
- 14 IPSASB, standartlarda ölçümleme esasını yoruma açmıştır

Daha az karmaşık işletmelerinde denetiminde UDS'lerin uygulanması görüşe açıldı

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), *Daha Az Karmaşık İşletmelerin Denetimleri: Uluslararası Denetim Standartlarını (UDS) Uygulamadaki Zorlukları Ele Alan Olası Seçenekleri Araştırma* isimli Tartışma Raporunu yayınladı. IAASB, daha az karmaşık işletmelerin denetimlerinde UDS'lerin kullanım zorluklarını daha iyi anlama ve bu zorlukları ele alacak olası eylemleri müzakere etme sürecine başlamıştır.

IAASB, UDS'lerin kullanımına ilişkin karışıklık, uzunluk, anlaşılabilirlik, ölçeklendirilebilirlik ve orantıyı ele alma konusundaki küresel eylem çağrısını dikkate aldı. Bu stratejik

sorunlara ilişkin müzakereler devam ederken, bu Tartışma Raporu IAASB'nin ve diğerlerinin giderek değişen çevrede denetçilerin çalışma alanlarını daha fazla nasıl destekleyebileceklerini araştıracaktır.

IAASB, geleceğe uygun bir yol haritası belirlemek için tüm ilgili taraflardan alacağı görüşleri memnuniyetle karşılayacaktır. İstişare **12 Eylül 2019** tarihine kadar açık olacaktır.

İstişare Raporunun Amacı

Dünya genelinde denetim uygulamalarının kalitesi ve tutarlılığını artırma ve küresel denetim ve güvence mesleğinde kamu güvenini güçlendirme hedefini

→ 2. Sayfada

başarmak için, IAASB, denetim standartlarını tek bir set olarak geliştirmekte ve devamlılığını sağlamaktadır.

Bu standartlar farklı koşullardaki farklı türlerdeki işletmelerde uygulanmaktadır. UDS'leri uygulayan uygulamacılar tarafından karşılaşılan zorlukları, özellikle de denetlenen işletme daha az karmaşık işletme olduğunda karşılaşılan zorlukları kabul ederek, bu tartışma raporu daha az karmaşık işletmelerin (LCE) denetimlerinde UDS'lerin kullanımına odaklanmaktadır ve aşağıdaki hususları belirleyecektir:

- Bu tarihlere kadar tespit edilecek zorluklar
- Tespit edilen zorluklar ve sorunları ele almak için yürütülebilecek olası eylemlerin sayısı.

Bu istişare raporunun amacı, karşılaşılan güçlüklerle ilişkin veri elde etmek ve daha az karmaşık işletmelerin denetimlerine ilişkin eylemleri belirlenmesine yardımcı olmaktır.

Buna göre, IAASB tüm paydaş gruplarından özellikle de bu tartışma raporunda bahsi geçen konular üzerinde daha az karmaşık işletmelerin denetimlerini yapan uygulamacılar hatta diğer zorluklar veya henüz üzerinde düşünmediğimiz olası eylemler hakkında görüş talep etmektedir.

Daha Az Karmaşık İşletme Nedir?

“Daha az karmaşık işletme” ne anlama gelmektedir ve IAASB küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ) kelimesi yerine bu ifadeyi neden kullanıyor?”

UDS'leri uygulamanın zorlukları ve küçük işletmelerin denetimlerinde tecrübe edilen zorluklar dikkate alındığında işletmenin büyüklüğü yerine işletmenin karmaşıklığı üzerine odaklanmak daha uygun olacaktır. Bir işletme küçük olabilir ancak karmaşık olarak değerlendirilebilir ya da küçük olarak değerlendirilmeyecek bir işletme daha az karmaşık olabilir.

Bir işletme tipik olarak aşağıdaki gibi nitel özelliklere sahipse daha az karmaşık işletme olarak nitelendirilebilir:

- ✓ İşletmeni sahibi ve yönetiminin daha az kişiden oluşması (sıklıkla tek bir kişi- iş yeri sahibi ilgili nitel özellikleri göstermesi şartıyla işletmenin sahibi olan bir kişi veya başka bir işletme) ve
- ✓ Aşağıdakilerden bir ya da birden fazlası:
 - ◆ Basit veya karmaşık olmayan işlemler
 - ◆ Basit yöntemle kayıt tutma;
 - ◆ Birkaç iş alanı ve iş alanının içinde birkaç ürün;
 - ◆ Daha az sayıda iç kontrol; Sayıca fazla olan kontroller için sorumlu olan az sayıda yönetici veya
 - ◆ Az sayıda personel ve bunların birçoğu daha geniş görev alanına sahip.

IESBA, ISAE 3000'de kullanılan terimler ve kavramlar ile Etik Kurallar Bölüm 4B'nin uyumuna ilişkin revizyonlar önerdi

Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Etik Standartlar Kurulu (IESBA) *ISAE 3000'de Kullanılan Terimler ve Kavramlar ile Uyum için Etik Kurallar Bölüm 4B'ye İlişkin Önerilen Revizyonlar* isimli Görüşe Açık Taslağı yayınladı. Revize ve yeni-

den yapılandırılmış Muhasebe Meslek Mensupları için Ulusla-

rarası Etik Kurallar (Uluslararası Bağımsızlık Standartları) Bölüm 4B, Etik Kurallarda tanımlandığı gibi denetim ve inceleme sözleşmelerinden farklı olarak güvence sözleşmeleri için bağımsızlık standartlarını içermektedir.

Önerilen revizyon, IESBA'nın 2019-2023

Strateji ve Çalışma Planında bildirdiği gibi, Bölüm 4B'e bahsedilen hükümleri Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu'nun Uluslararası Güvence Sözleşmeleri Standardı (ISAE) 3000'de (Revize), Tarihi Finansal Bil-

yer verilen öneriler aşağıdakileri içermektedir:

- “Güvence müşterisi” teriminin revize tanımı dahil kilit terminolojide değişiklikler
- Tasdik işleri için genişletilmiş ve açıklığa kavuşturulmuş bağımsızlık şartları;

- Bölüm 4B'de ele alınan güvence sözleşmesi türlerinin açıklığa kavuşturulması

Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Etik Kurallar (Uluslararası Bağımsızlık Standartları) 15 Haziran 2019 tarihinde yürürlüğe girecektir.

gilerin Denetlenmesi ve İncelenmesi Dışındaki Güvence Sözleşmeleri yer verilen revize güvence terimleri ve kavramları ile uyumlu hale getirmek için gereken değişiklikleri yapmak üzere Bölüm 4B'nin tekrar gözden geçireceğini duyurdu.

Görüşe Açık Taslakta

- IAASB literatüründe söz konusu sözleşmelere ilişkin açıklayıcı materyalin kesin kaynağını ifade eden güvence sözleşmelerine ilişkin basitleştirilmiş rehber.

Görüşe Açık Taslak 26 Haziran 2019 tarihine kadar yoruma açık olacaktır.

Genel Veri Koruma Yönetmeliği'nin meslek mensupları üzerindeki etkisi

Kişisel bilgilerimizi gizli tutmak hepimiz için bir endişe kaynağıdır. AB'nin Genel Veri Koruma Yönetmeliği'nin (GDPR), belgelerini ve prosedürlerini gözden geçirmeleri ve uyarlamaları için veri işleyen tüm kuruluşlar için gerekli kılınmasının üzerinden tam bir yıl geçti. GDPR'nin uygulamada ne anlama geldiği yoğun tartışma konusu oldu.

Denetçiler veri kontrolörü mü yoksa veri işleyicisi mi?

Bağımsız denetçiler için, müşterilerinin kişisel verilerinin korunması önemlidir. Çünkü bağımsız uzman görüşleri mali altyapı için güven vericidir. Şirketlerin finansal tabloları hakkında görüş oluştururken,

denetçiler günlük olarak özel verileri işler ve bu nedenle de GDPR'a uymak zorundadırlar.

Her bir role atanan sorumluluklar farklı olduğu için, yasal denetçilerin yeni yasada hangi rolü (veri işleyicisi/veri kontrolörü) oynayacaklarını bilmeleri gerekmektedir.

Avrupa Birliği müktesebatı denetçilerin müşterilerinden bağımsız olmasını gerektirir. Bu da denetçilerin neden kişisel verileri kullanmaları gerektiğini ve bu verilerin nasıl işlendiğini veya depolandığını belirledikleri anlamına gelir. Bağımsız olmaları nedeniyle, denetçilerin GDPR'a göre veri kontrolörü olarak görev almaları gerekir.

Bu durum, uygulamada, denetçilerin veri kontrolörü olarak rollerini ve sorumluluklarını açıklığa kavuşturmak için bir gizlilik politikası oluşturmaları gerektiği anlamına gelir. Ayrıca, sözleşmelerine bir veri koruma maddesi ekleyerek müşterilerini bu konuda bilgilendirmeleri gerekir.

GDPR'a göre Meslek Mensupları nasıl nitelendirilir?

Bağımsız denetimlerin yapılmaması durumunda, meslek mensupları veri işleyicisi mi yoksa veri kontrolörü olarak mı çalıştıklarını tespit için verdikleri hizmeti analiz etmelidirler. Bunu kendilerine aşağıdaki soruyu sorarak yapabilirler:

“Bir hizmet sağlayıcısı olarak, kişisel verileri işleme amaçları ve yöntemleri üzerinde herhangi bir kontrole sahip miyim?”

Eğer cevap “Hayır” ise, meslek mensupları ve muhasebe firmaları veri işleyicisi olarak görev yapıyor demektir. Bu durumda, örneğin, müşteriler, meslek mensubunun onların kişisel verilerini niçin ve nasıl işleyebileceğini kont-

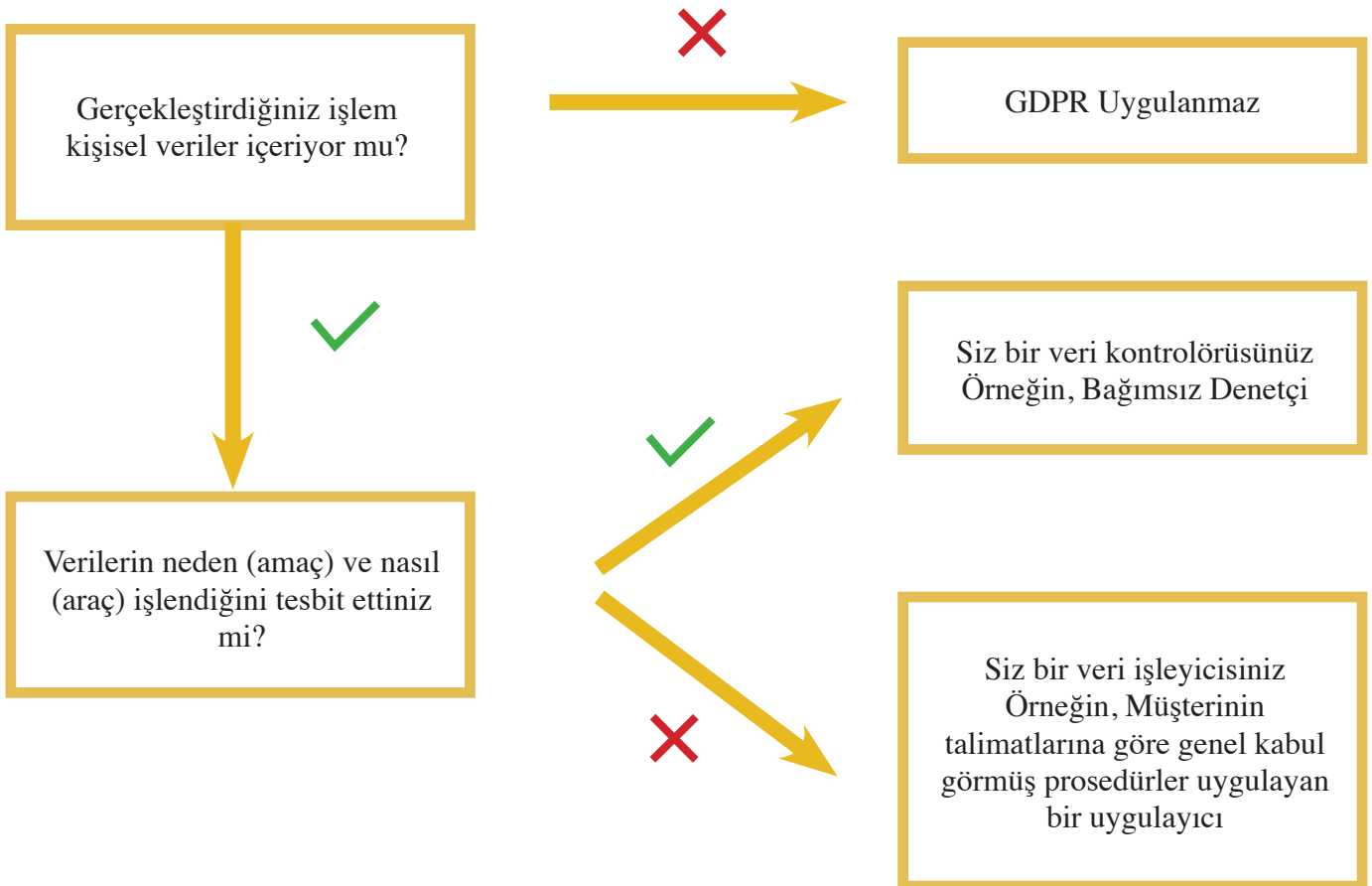
rol ettiklerinde, meslek mensupları veri kontrolörü adına ve onun detaylı talimatları uyarınca hareket ederler.

Meslek mensupları veri işleyicisi olarak görev yaptıklarında, müşterileriyle bir veri işleme anlaşması imzalamaları gerekir. Bu da GDPR’ın 28. maddesinin şartlarına uyumlu olmalıdır. Sözleşmelerinin veri koruma maddesinin yer aldığı cümlede veri

kontrolörü olarak mı yoksa işleyicisi olarak mı rol oynadıklarını netleştirmeleri gerekir.

Ancak, burada dikkat edilmesi gereken bir husus vardır. Eğer meslek mensupları raporlamaları gereken önemli bir yanlış uygulama tespit ederlerse, belirli bir amaç için veri kontrolörleri olarak görev yapabilirler.

GDPR: VERİ KONTROLÖRÜ MÜ YOKSA VERİ İŞLEYİCİSİ MİSİNİZ?

Sorunların çözümünde küresel örgütlerin önemi arttı

Küresel ekonomik, sosyal ve çevresel zorlukların artması, finansal piyasalar ve toplumsal istikrar üzerinde etkiye sahip olduğu için, IFAC (Uluslararası Muhasibeciler Federasyonu -International Federation of Accountants), OECD liderliğinde Uluslararası Örgütler ile Ortaklık konulu Altıncı Yıllık Toplantısında etkili uluslararası kural koyuculara ithafen 23 uluslararası örgüt liderini bir araya getirdi.

Toplantıda, OECD Genel Sekreteri Angel Gurría, uluslararası örgütlerin daha iyi politikalar ve daha iyi hayatları desteklemede kural-bazlı uluslararası sisteme nasıl katkıda bulunacaklarının anlatıldığı [Kural Bazlı Uluslararası Sisteme Uluslararası Örgütlerin Katkısı](#) isimli yeni Dokümanı tanıttı.

OECD Genel Sekreteri Angel Gurría toplantının açılış konuşmasında, “Uluslararası örgütler, uluslararası kurallar ve standartların zengin ve çeşitli ekosistemine katkıda bulunurlar. Yine de onlar, kamu kurumlarına duyulan güvenin, kanıtların ve uzman tavsiyesinin giderek kötü bir hal aldığı durumdan muaf tutulamazlar. Uluslararası örgütlerin ortaklığı, uluslararası düzeyde kural oluşturmada daha başarılı sonuçlar için koşulları belirlemeye yardımcı olur. İş birliği içerisinde yürütülecek bir çalışmanın, tüm insanları etkileyen sorunları ele almanın oldukça önemli olduğu bir zamanda, OECD’nin böyle önemli bir girişime ev sahipliği yapmasından gurur duyuyoruz” dedi.

IFAC CEO’su Kevin Dancey, “Uluslararası

sı örgütler tarafından desteklenen geniş çapta adaptasyonu sağlanan kurallar ve standartlar, küresel düzeyde sosyal ve ekonomik istikrarı destekleyecek ortak çabaların en görünür işaretleridir. Hatta, küresel kural oluşturmayı gerçek anlamda destekleyen müzakereler, iş birliği ve çok paydaşlı katılımlar, hepimizin ortak kamu yararı hedeflerini tanımlar. Hiçbir kanun IFAC’ın desteklediği standartlara adapte olmayı ve uygulamayı zorunlu tutmaz. Ancak onlar adaptasyon sağlamayı isterler. Çünkü bu ülkelerin kalitesi, meşruiyeti ve etkisi, aktif ve amacına uygun istişareler ile garantiye alınmıştır. Örneğin, Uluslararası Denetim, Güvence ve Etik Standartlara 120’den fazla ülkede adaptasyon sağlanmıştır ve bu sayı

giderek artmaktadır. Önümüzdeki beş yıl içerisinde, giderek artan kamu sektörü şeffaflığı ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartlarının adaptasyonun bir sonucu olarak, devletler tarafından tahakkuk esasına dayalı muhasebenin kullanımı %25'lerden %65'lere çıkacağı tahmin edilmektedir. Dünyanın en büyük sorunlarına yanıt bulma, bu işbirlikçi ruhtan daha fazlasını gerektirmeyecektir" dedi.

Uluslararası örgütlerin ortaklığı, uluslararası

araçlar için kullanılan terminolojinin sadeleştirilmesi, kapsayıcı, kanıta dayalı ve koordine edilen uluslararası yönetimi destekleyen yaklaşımlar ve uygulamaların belirlenmesi ile fayda sağlayacak aşamaya gelebilir. Bu Ortaklıkta muhasebeden hayvan sağlığına kadar oldukça çeşitli alanlardan 50'den fazla örgüt yer alır. Bahsi geçen bu Çalışma uluslararası örgütler arasındaki iş birliği, yıllık görüşmeler, teknik toplantılarda ülke delegasyonları

ile bir arada bulunma ve uluslararası kural koyma uygulamalarına ilişkin yapılan anketler sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, uluslararası kuralların kalitesini desteklemek için gereken iç disiplinlere genel bir bakış sunar.

IFAC, denetim & güvence, etik, eğitim ve devlet muhasebesi için uluslararası standartları desteklemektedir. Standartlar kamu yararına odaklanan bir gözetim ortamında hazırlanmaktadır.

2019-2020 ACCA başvuruları

2015 yılında TÜRMOB ve ACCA arasında imzalanan Stratejik Ortaklık Sözleşmesi'nin kapsamı genişletilerek 2016 yılında Stratejik Geçiş Sözleşmesi imzalandı. Bu sözleşme kapsamında, meslek mensuplarımız 13 dersin yalnızca 3 tanesinden sınava girerek süreci tamamlayabilmekte; staj-

yerlerimiz ise yalnızca 4 dersten sınava girerek süreci tamamlayabilmektedir.

Her yıl mart ayında ACCA tarafından güncellenen ve artış yapılan başvuru ücretleri, bu yıl TÜRMOB'un girişimiyle TÜRMOB üyeleri ve stajyerlerine özel olarak sabit kaldı. Meslek Mensuplarımız

79 GBP, stajyerlerimiz ise 120 GBP ödeyerek başvurularını gerçekleştirmeye devam edecekler. Muafiyet ve indirimlerden yararlanabilmek için yapılması gereken ise kayıt esnasında aşağıdaki kodları girmektir:

Üyelerimiz : UCP

Stajyerlerimiz : UCT

AB Denetim Reformu: Maliyetler, yoğunluk ve rekabet üzerindeki etkisi

AB Denetim Reformu mali krizin hemen sonrasında ortaya çıktı. Onun en büyük hedefi, raporlanan finansal tabloların bütünlüğünde güveni güçlendirmek ve denetimin kalitesi iyileştirmektir. Bu hedefe ulaşırken, Denetim Reformunun temel hedeflerinden birisi denetim piyasasını daha dinamik bir hale getirmektir.

K.U.Leuven Muhasebe ve Denetim alanında Profesör Marleen Willekens, Avrupa Muhasebeciler Federasyonu'nun (ACE) Yönetim Kurulu toplantısında Denetim Reformunun ilk etkilerine ilişkin yürütülen çalışmanın sonuçlarını açıkladı. Bu çalışma, Avrupa Parlamentosu Ekonomik ve Parasal İşler Komisyonu'nun (European Parliament Committee on Economic and Monetary Affairs – ECON) talebi üzerine yürütüldü.

Bu çalışmanın genel hedefi, AB yasal denetim piyasasında Denetim Reformunun maliyetler,

yoğunluk ve rekabet konusundaki etkilerini araştırmaktır. Üç önemli araştırma konusu belirlendi:

1. AB'de azalmış pazar yoğunluğu ve artan piyasa rekabeti açısından Denetim Reformunun (ölçülebilir) bir sonucu var mı?
2. Denetim Reformundan sonra denetlenenlerin maliyetlerinde önemli bir farklılık oldu mu?
3. AB Üye Ülkeleri tarafından Denetim Reformunun uygulanmasına ilişkin herhangi bir tutarsızlık var mı? Ve eğer varsa, sonuçları nelerdir?

Kilit Bulgular

- Denetim Reformundan sonra toplam AB pazar yoğunluğu oldukça durağan kaldı ancak AB Üye Ülkelerin neredeyse yarısında denetim pazar yoğunluğu hatta pazarın finansal alanı daraldı.
- Elde edilen bilgilerin

yanı sıra anketin sonuçları da son yıllarda AB denetim pazarında artan rekabeti ve pazar payı hareketliliğini de ortaya çıkarmıştır.

- Elde edilen bulgular, ilk 4 dışındaki denetim firmalarının Denetim Reformundan sonra pazar payı kazandıkları ve fiyat, kalite ve teknoloji konusunda rekabet ettikleri işlerde daha fazla yer aldıklarını ortaya koydu. İlk 4 dışındaki denetim firmalarının payındaki artış, pazarın finansal sektör kısmında daha büyük olduğu ortaya çıktı.
- AB'de denetim piyasasındaki rekabete ilişkin çok az uygulama işlemi var gibi görünüyor. Ancak, daha kesin sonuçlar çıkartmak için yeterli bilgi yok.
- (Ağırlıklı) ortalama (nominal) denetim maliyeti Denetim Reformu sonrasında bir miktar artmıştır.

- Denetim saatlerinde artış ve çok uluslu grupların denetimlerinde artan karmaşıklıkla denetim maliyetlerinde artış ortaya çıktı.
- Denetim Reformundaki esneklik, Denetim Reformunun kilit yönlerinin uygulanması hususunda Üye Ülkeler arasında önemli farklılıklar ile sonuçlandı.
- Zorunlu firma rotasyonunun (MFR) nispeten daha katı uygulandığı AB Üye Ülkelerinde, özellikle finansal sektör açısından Herfindahl-Hirschman Endeksi (HHI) ve 4 Büyük Denetim Firması pazar payında bir azalış gözlenmiştir. Büyük denetim tedarikçilerinin pazar payında yakınsaklık ve denetim firması rotasyon oranlarında artış vardır.
- Zorunlu Firma Rotasyonunun daha esnek uygulandığı Üye Ülkelerde, Denetim Reformundan önce ya da sonra HHI ve 4 Büyük Denetim Firması pazar payında önemli bir

farklılık yoktur. Ancak, pazar payı hareketliliği ve denetim firması değişim oranlarında bir artış gözlenmiştir.

- Hem katı hem de esnek MFR rejimlerinde, denetim firmaları arasındaki çoğu rotasyon aynı denetim şirketleri arasında yapılmıştır.
- Ortak bir denetim durumunda MFR'nin uzatılmasına izin veren Üye Devletler grubu için ortak denetim oranında hafif bir artış vardır, ancak süre uzatımına izin vermeyen ülkelerde artış yoktur.
- Finansal sektör alanında, ortak denetim oranı Denetim Reformundan sonra neredeyse iki katına çıktı. Ancak sadece zorunlu firma rotasyonunun (MFR) süre uzatımına izin veren Üye Ülkelerde bu durum gözlemlendi.
- Denetim-dışı hizmetlerin bağımsız denetçi tarafından kamu yararını ilgilendiren işletmelere (KAYİK) sunulması azalmıştır. Bu etki, de-

netim-dışı hizmetlerin (NAS) ücretinin, denetim ücreti olarak ödenen ücrete oranla daha yüksek olmasındandır.

- Elde edilen kanıtlar, Denetim Reformundan sonra “yalnızca denetim müşterilerinde” değil aynı zamanda KAYİK'lere sunulan finansal hizmetlerin alt kollarında da bir artış olduğunu göstermektedir.
- Yoğunluk, rekabet ve maliyetler konusunda gözlenen (ilk) değişikliklerin, gelecekte bir araştırma konusu olabilecek düzeyde denetimin kalitesini arttırıp arttırmadığı veya arttırıp arttırmayacağı net değildir.

[Çalışmanın tamamına erişmek için tıklayınız.](#)

AB üye Ülkelerinde Denetim Reformunun kilit yönlerinin uygulanmasında farklılıkların etkisine yönelik gelecekteki araştırma AB'nin gelecekteki politikaları hakkında oldukça bilgilendirici olacaktır.

Üç kalite yönetimi standardı görüşe açıldı

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) kalite yönetimine ilişkin üç bağlantılı standardı 1 Temmuz 2019 tarihine kadar kamuoyunun görüşüne açmıştır. Muhasebe meslek firmalarının, denetimler, incelemeler ve diğer güvence ve ilgili hizmetler sözleşmeleri için kaliteyi yönetmeyi istedikleri şekle göre öneriler önemli değişiklikleri beraberinde getirecektir.

Önerilen standartlar, firmalar bünyesinde meslekte tutarlı kalitenin temelini oluşturan etkin kalite yönetimine yönelik yeni bir proaktif risk tabanlı yaklaşımı içermektedir. Bu yeni yaklaşım, standartların ölçeklendirilebilirliklerini arttıracaktır çünkü firmanın niteliği ve koşulları ve onun yaptıkları işe göre düzenlenebilen bir sistemi desteklemektedir.

IAASB önerileri, aşağıdakiler aracılığıyla firmanın iş kalitesini arttırmayı hedeflemektedir:

- Teknolojinin etkisi, networkler ve dış hizmet sağlayıcıların kullanımının ele alınması dahil gelişen ve giderek karmaşıklaşan bir çevre için standartların modernleştirilmesi.
- Firma liderlik sorumlulukları ve hesap verilebilirliğin artırılması ve firma yönetişiminin iyileştirilmesi.
- Kalite yönetim sistemlerinin daha sıkı izlenmesi ve eksikliklerin giderilmesi;
- Denetim liderliği ve denetim kalitesi için denetim firması ortamının sorumluluklarının artırılması ve
- Denetim işinin seçilmesi, belgelendirilmesi ve uygulanması

dahil denetim işinin kalite incelemelerinde sağlamlığın ele alınması.

Firmaların kaliteyi nasıl yöneteceklerini bilmeleri için değişiklikler ve ihtiyaçların önemi göz önünde bulundurularak, IAASB, örnekler ve sıkça sorulan sorular gibi taslak rehberler ve araçlar geliştirdi. Bu materyaller firmaların farklı koşullarda nasıl uygulayacakları dahil önerileri daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

Görüşe Açık Taslaklar

Genel Açıklayıcı Bildiri, *Denetimin Kalitesine Yönelik İncelemeler Dahil Denetim Firması ve Denetim Düzeyinde IAASB'nin Kalite Yönetimi Konusunda Görüşe Açık Taslakları*

Uluslararası Kalite Yönetim Standardı 1 (ISQM 1)- *Önerilen, Finansal Tabloların*

Denetimleri veya İncelemeleri ya da Diğer Güvence veya İlgili Hizmet Sözleşmelerini Uygulayan Firmalar için Kalite Yönetimi (Eski ISQC 1)

Uluslararası Kalite Yönetim Standardı 2 (ISQM 2)- Önerilen, Hizmet Kalite İncelemeleri

Önerilen Uluslararası Denetim Standardı 220

(Revize), *Finansal Tabloların Denetimi için Kalite Yönetimi*

[Görüşe açık taslaklara yorumda bulunma 1 Temmuz 2019 tarihine kadar açık olacaktır.](#)

KOBİ'lerin finansal piyasalara daha kolay erişiminin yolu açıldı

Sermaye sermayeleri birliği kapsamında, AB, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin yeni finansal kaynaklara erişimine yardımcı olacak yeni bir çerçeve yayınlayacaktır.

AB temsilcileri, 6 Mart tarihinde Romanya başkanlığı ve Avrupa Parlamentosu arasında mutabık kalınan bir anlaşmayı onayladı. Bu anlaşma ile KOBİ'lerin piyasalara daha kolay erişmesi amaçlandı.

Bu girişim özellikle, son zamanlarda küçük ihracatçılara adanmış olan ticari yerlerin tanıtıldığı “KOBİ'lerin büyüme pazarına” erişim ile ilgilidir.

Avrupa'da 20 Milyon KOBİ'nin yalnızca 3000'i borsaya kotedir. Bu kısmen bir yandan yüksek uyum maliyetlerinden ve diğer yandan yetersiz likiditeden kaynaklanmaktadır. Bu sebeple, önerilen kurallar idari yükü ve küçük şirketler tarafından kar-

şılaşılan bürokrasiyi azaltmayı amaçlamaktadır.

Öneri, pazar bütünlüğünü koruyup yatırımcının korunmasını sağlarken KOBİ büyüme pazarında yer almak isteyen ihracatçılara daha uygun olan yükümlülükler içermektedir.

Parlamento Nisan ayında anlaşmayı onayladı. Önerilen düzenlemeyi adapte olma konusunda Parlamento ve Konsey çağrıda bulunacaktır.

“Avrupa Parlamentosu ile yapılan anlaşma sayesinde, küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin AB'de büyüme ve iş yaratma için ihtiyaç duydukları finansmanı edinmelerini kolaylaştıracağız. Bu Reformun kabul ederken, Sermaye Piyasaları Birliği'nin başka bir yapı taşı da yerine koymuş olacağız.”

- Eugen Teodorovici / Romanya Maliye Bakanı, Konsey Başkanı

Güvenilir bir yapay zekâ için etik kurallar rehberi

Yapay Zekâ üzerinde çalışan üst düzey bir uzman grubu güvenilir bir yapay zekâ için etik kurallar rehberi hazırladı. Ardından Aralık 2018’de açık bir istişareyle 500’den fazla yorum aldığı rehberin ilk taslak halini yayınladı.

Rehbere göre, güvenilir yapay zekâ aşağıda tanımlandığı gibi olmalıdır:

1. Yasal- yürürlükteki tüm kanun ve yönetmeliklere uygun
2. Etik- etik kurallara ve değerlere uygun
3. Dayanıklılık- Sosyal ortamı göz önünde bulundururken aynı zamanda teknik açıdan da dayanıklı

Rehber, yapay zekâ sistemlerinin güvenilir

görünmeleri için yerine getirmeleri gereken yedi temel koşulu ortaya koymaktadır. Yedi temel koşuldan oluşan bu değerlendirme listesi, kilit şartların her birinin doğru uygulanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

- **İnsan Unsuru ve Gözetim:** Yapay zekâ sistemleri, insanların bilinçli kararlar almaları ve temel haklarını geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde güçlendirilidir. Aynı zamanda, sistemin içerisindeki, sistemin üstünde ve sistemi yöneten kişi yaklaşımları ile başarılabilen amacına uygun gözetim mekanizmaları sağlanması gerekir.

- **Teknik Dayanıklılık**

ve Güvenlik: Yapay zekâ sistemleri dirençli ve güvenli olmalıdır. Doğru, güvenilir ve yeniden üretilebilir olmalarının yanı sıra, bir şeyler yanlış gittiğinde, B Planı sunarak güven tahsis etmeleri gerekir. İstenmeyen zararın da en aza indirilmesinin ve önlenmesinin tek yolu budur.

- **Gizlilik ve Veri Yönetimi:** Gizlilik ve verilerin korumasına tam uyumun yanı sıra, verilerin niteliğini ve bütünlüğünü göz önünde bulundurarak, verilere yasal yoldan erişilmesini sağlamak için uygun veri yönetim mekanizmaları sağlanmalıdır.

- **Şeffaflık:** Veri, sistem ve yapay zekâ iş modelleri şeffaf olmalıdır. Bu hedefe ulaşmada izlenebilirlik mekanizmalarından yardım alınabilir. Ayrıca, yapay zekâ sistemleri ve kararları, ilgili paydaşlara göre uyarlanmış bir şekilde açıklanmalıdır. İnsanların bir yapay zekâ sistemiyle etkileşimde olduklarının farkında olmaları ve sistemin yapabilecekleri ve kısıtlamaları hakkında bilgilendirilmeleri gereklidir.
- **Çeşitlilik, ayrımcılık yapmama ve adalet:** Zayıf grupların ötekileştirilmesinden, taraf tutma ve ayrımcılığın alevlenmesine kadar çok sayıda olumsuz etkileri olabileceği için haksız ön yargılardan kaçınılmalıdır. Çeşitliliği teşvik etmek için, yapay zekâ sistemlerinin herkes

tarafından erişilebilir olması gereklidir. İlgili tüm paydaşların yapay zekâ sistemlerine dahil edilmesi gerekir.

- **Toplumsal ve çevresel refah:** Yapay zekâ sistemleri, gelecek nesiller dahil olmak üzere tüm insanlara fayda sağlamalıdır. Dolayısıyla, sürdürülebilir ve çevre dostu olmaları istenir. Ayrıca, tüm canlı varlıklar dahil, çevreyi hesaba katmalı ve sosyal ve toplumsal etkileri dikkatlice düşünülmelidir.
- **Hesap Verebilirlik:** Yapay zekâ sistemleri ve sonuçlarına ilişkin sorumluluk ve hesap verebilirliği sağlamak adına mekanizmalar kurulmalıdır. Algoritmaların, verilerin ve tasarım işlemlerinin değerlendirilmesini sağlayan denetlenebilirlik, özellikle

kritik uygulamalarda önemli bir rol oynar. Ayrıca, yeterli ve erişilebilir bir çözüm üretmelidir.

Bu konuya ilişkin pilot uygulama süreci, temel gereklilikleri işlevsel hale getiren değerlendirme listesinin nasıl geliştirilebileceği hakkında pratik geri bildirim toplamının bir yolu olacaktır. İlgili tüm paydaşlar 2019 yazında başlayacak pilot uygulama sürecine katılabileceklerdir.

Pilot uygulama sürecine ve alınan geri bildirimlere dayanarak, Yapay Zekâ Üst Düzey Uzman Grubu, 2020 yılı başlarında kilit gereksinimler için değerlendirme listelerini gözden geçireceklerdir. Bu incelemeye dayanarak, Komisyon sonucu değerlendirecek ve sonraki adımları önerecektir.

IPSASB, standartlarda ölçümlenme esasını yoruma açmıştır

Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları Kurulu (IPSASB), ölçümlenme esasının kamu sektöründe nasıl tespit edildiğini ele alan İstişare Raporunu (CP), *Ölçümlenme*, yayınladı. İstişare Raporu, örnek bir Görüşe Açık Taslak da içermektedir. Bu Görüşe Açık Taslak, IPSASB'nin nihai yayında neye yer vereceğini göstermektedir. IPSASB ilk kez böyle bir yaklaşım kullanmıştır.

İstişare Raporu, IPSAS'lar uygulanırken kamu sektörü işletmeleri tarafından yaygın bir şekilde kullanılan varlıklar ve kaynakların ölçüm esasları için taslak rehberi gözler önüne sermektedir. Diğer IPSAS'lar belirli bir ölçümlenme esasını kullanılacağına dair rehberlik sağlamaya devam ederken, bu rapor, temel bir ölçümlenme esasına ilişkin

tanımlar ve rehberlik sağlayacak tek bir standardın gelişimini önermektedir.

İstişare Raporu ve Görüşe Açık Taslak aşağıdakilerin yer aldığı çok sayıda etkene yanıt vermektedir:

- IPSASB'nin Kavramsal Çerçevesinde yer alan ölçümlenme rehberi ışığında mevcut ölçümlenme gerekliliklerinin değerlendirilmesi ihtiyacı,
- O halde, IFRS 13'de özel sektör rehberliği konusunu takiben IPSASB literatüründe "gerçeğe uygun değer" teriminin kullanımını standartlaştırma gerekliliği
- Borçlanma maliyetleri ve işlem maliyetleri gibi zor konulara ilişkin rehberlik sağlama ihtiyacı.

IPSASB Başkanı Ian Carruthers, "Ölçümlenme, kamu sektöründe hesap

verilebilirlik ve karar alma için gereken yüksek kalitede bilginin sağlanması için hizmetler maliyeti, işletim kapasitesi ve finansal kapasite gerçeğe uygun bir şekilde yapılmalıdır. Bu proje, IPSAS'ta kullanılan temel ölçümlenme esaslarına ilişkin rehberliği tek bir kapsamlı standartta birleştirecek ve böylece kullanıcılar için tutarlılığı ve uyumu arttıracaktır" dedi.

Nihai bildiri uzun yıllardır IPSASB'nin ölçümlenme yaklaşımını destekleyecektir. Bu sebeple, IPSASB'nin ön değerlendirmelere ilişkin yanıtlayıcıların görüşlerini ve İstişare Raporunda yorumda bulunan diğer hususları duyması oldukça önemlidir.

[İstişare Raporu 30 Eylül 2019 Pazartesi tarihine kadar yoruma açık olacaktır.](#)

Sahibi
A. Masis YONTAN

Editör
Yahya ARIKAN

Yayın Kurulu

A. Masis YONTAN
Yahya ARIKAN

Ali DOĞANOĞLU
Ebru EKEN

Seher GÜNDOĞDU
Fatma DEVECİ

Adres
İncek Kızılcaşar Mah. 2669. Sk.
No: 19 Gölbaşı/ANKARA
Tel: (0.312) 586 00 00
www.turmob.org.tr

Grafik Tasarım
Tuncay TEKYILDIZ